

**SPRÁVA Z MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE
700 ROKOV OD SMRTI JÁNA DUNSA SCOTA**

Medzinárodné sympóziu (700-LECIE ŚMIERCI BŁ. JANA DUNSA SZKOTA. Międzynarodowe sympozjum jubileuszowe). 8. – 10. IV. 2008, Katolícka univerzita Lublin.

V roku 2008 si v rámci medievalistických štúdií a výskumov pripomíname 700. výročie úmrtia jedného z najvýznamnejších predstaviteľov scholastickej filozofie Jána Dunsa Scota (1265/66 – 1308). Toto výročie je podnetom na organizovanie konferencií a sympózií venovaných Scotovmu filozoficko-teologickému odkazu, prebiehajúcich po celom svete.

8. – 10. apríla tohto roku Katedra starovekej a stredovekej filozofie, pod vedením prof. I. E. Zielińskiego z Katolíckej univerzity v Lubline pri tejto príležitosti zorganizovala medzinárodné scotistické sympóziu.

Prednášky predchádzali oficiálne príhovory rektora Katolíckej univerzity, dekana Filozofickej fakulty, generálneho predstaveného františkánov a príhovor prof. Dr. M. Krąpieca, azda najvýznamnejšej filozofickej osobnosti Katolíckej univerzity.

Ako prvý vystúpil s prednáškou O. Boulnois z École Pratique des Hautes Études v Paríži na tému *Ján Duns Scotus, teológ a filozof (Jean Duns Scot, théologien et philosophe)*. Nasledujúca prednáška B. Hechicha OFM (Commissio Scotistica, Rím) *Kritická edícia diela Jána Dunsa Scota (L'edizione critica delle Opere del Beato Giovanni Duns Scoto)* sa týkala prác na kritickom vydávaní diel Dunsa Scota a načrtla ich ďalšie perspektívy. Nasledujúce tri monotematické prednášky W. Bar OFMConv. (KUL): *Dlhá cesta k uctievaniu – prečo? (Długa droga do chwały ołtarza – dlaczego?)*; G. Weiler OFMConv. (Kolín nad Rýnom): *Uctievanie a kult Jána Dunsa Scota predovšetkým v Kolíne nad Rýnom (Verehrung und Kult des Sel. Johannes Duns Scotus vor allem in Köln und in der Minoritenkirche, der Grabeskirche des Seligen)*; J. Gałkowski – KUL: *Pokračovanie v procese svätorečenia (O doświadczeniu wolności)* boli venované problematike kultu a procesu blahorečenia či svätorečenia Jána Dunsa Scota. Tematika popoludňajšieho programu konferencie mala dve časti. V prvej časti odznali príspevky k téme ikonografie Dunsa Scota v európskom a poľskom umení: U. Mazurczak (KUL): *Duns Scotus v európskej ikonografii (Duns Szkot w ikonografii europejskiej)*; J. Dzik z Jagelonskej Univerzity: *Duns Scotus v poľskom umení (Duns Szkot w malarstwie polskim)*. Druhá časť sa niesla už v duchu problémov Scotovho filozofického myslenia. O problematike jednoznačnosti a jej význame prednášal I. E. Zieliński OFMConv. (KUL): *Jednoznačné chápanie súcna v metafyzike Jána Dunsa Scota: Náčrt teórie a význam (Jednoznaczność pojęcia bytu w metafizyce Jana Dunsa Szkota: zakres teorii i znaczenie)*. Marcin Tkaczyk OFMConv (KUL) sa z filozoficko-logického hľadiska venoval Scotovmu dôkazu existencie Boha: *Dôkaz existencie Boha u Jána Dunsa Scota (Jana Dunsa Szkota dowód istnienia Boga)*. Problému formálneho rozdielu venoval svoj referát Roman Majeran (KUL): *Formálny rozdiel (distinctio formalis) ako nástroj na porozumenie súcna ((Różnica formalna (distinctio formalis) jako narzędzie rozumienia bytu))*.

Prvá časť druhého dňa konferencie bola venovaná epistemologicko-ontologickým problémom myslenia Dunsca Scota. Základné znaky Scotových inovácií v epistemológii, týkajúcich sa najmä intuitívneho poznania, predstavil W. Salamon OFM (Commissio Scotistica, Rím): *Novátorské prvky gnozeológie Jána Dunsca Scota (Elementy nowatorskie gnozeologii Jana Dunsca Szkota)*. Na tento referát nadviazal Michal Chabada (Univerzita Komenského, Bratislava), ktorý poukázal na miesto Scotovej epistemológie v jeho teológii: *Postavenie intuitívneho a abstraktného poznania v teológii Jána Dunsca Scota (Die Stellung der intuitiven und abstraktiven Erkenntnis in der Theologie von Johannes Duns Scotus)*. O problémoch Scotovej ontológie, najmä o jeho koncepcii princípu individuácie, ako aj o širších dejinnofilozofických a personalistických súvislostiach, predniesli príspevky Martyna Koszkało (Univerzita Gdańsk): *Spor o individuálnosť ľudskej duše – stanovisko Jána Dunsca Scota v diskusii s Tomášom Akvinským a tomistami (Spór o jednostkowienie duszy ludzkiej – stanowisko Jana Dunsca Szkota w dyskusji z Tomaszem z Akwiny i tomistami)*; M. Chojnacki (Fribourg): „*Haecceitas*“ *ako základ novovekého myslenia? Zamyslenie nad Martinom Heideggerom („Haecceitas“ podstawa nowoczesnego myślenia? Pytania do Martina Heideggera)*; J. A. Merino OFM (Antoniamum, Rím): *Vzťahová dimenzia osoby u Jána Dunsca Scota (Dimensión relacional de la persona en J. Duns Escoto)*. Blok ďalších príspevkov týkajúcich sa antropologických problémov Scotovho myslenia otvoril H. Schneider OFM (Mönchengladbach) referátom: *Samostatnosť a láska podľa Jána Dunsca Scota (Einzigkeit und Liebe nach Johannes Duns Scotus)* a v tomto diskurze pokračovali aj A. Pietryga (Opole) s príspevkom: *Chápanie osoby u Jána Dunsca Scota a C. S. Peirce'a (O koncepcji osoby w pismach Jana Dunsca i C. S. Peirce'a)* a O. Dushin (Sankt Peterburg): *Dispozície svedomia: Duns Scotus a Bonaventúra (Dispositions of Conscience: Duns Scotus and Bonaventure)*. Druhý blok prednášok bol venovaný filozofickým aspektom Scotovej teológie: M. Olszewski (Poľská akadémia vied – PAN) poukázal na povahu Scotovej teológie ako praktickej vedy: *Čím je teológia podľa Scota (Czym jest teologia według Szkota)*. J. Surzyn (Katowice) sa venoval problému vedeckosti a predmetu teológie: *Teológia ako veda. Problém jej predmetu a jeho poznania (Teologia jako nauka. Problem jej przedmiotu a jego poznania)* a A. Derdziuk OFM-Cap (KUL) prednášal o probléme slobody podľa Dunsca Scota: *Úplná sloboda človeka (Wolność człowieka wobec prawa)*.

Posledný deň konferencie sa niesol v teologickom duchu. Boli prezentované príspevky týkajúce sa špecifických problémov teológie Dunsca Scota. M. Chmielewski (KUL) sa zamyslel nad spiritualitou Scota ako teológa: *Ján Duns Scotus – duchovnosť teológa (Bł. Jan Duns Szkot – Duchowność teologa)*. Problému Scotovho kristocentризmu, t. j. jeho náuke o absolútnej predestinácii Krista, boli venované dva príspevky: Z. Kijas OFMConv (Seraphicum, Rím): *Kristocentrizmus Jána Dunsca Scota (Chrystocentryzm Jana Dunsca Szkota)*, B. Huculak (Commissio Scotistica, Rím): *Ján Duns Scotus ako teológ Krista Kráľa (Bł. Jan Duns Szkot jako teolog Chrystusa Króla)*. Ján Duns Scotus je okrem svojho prímienia *Doctor subtilis* v teologickej obci známy aj ako *Doctor marianus*, pretože bol jedným z hlavných, ak nie najvýznamnejším zástancom kultu Nepoškvrneného Počatia Márie Panny. Tejto Scotovej výsostne špecifickej teologickej problematike boli venované dva referáty: S. Cecchin OFM (Antoniamum, Rím): *Aktuálnosť a problematizácia mariológie Jána Dunsca Scota (Attualità e problematiche della mariologia del beato Giovanni Duns Scotus)*, a C. S. Napiórkowski OFMConv. (KUL): *Duns Scotus –*

Doctor Marianus (Duns Szkot – Doctor Marianus).

V poobedňajšom bloku posledného dňa sympózia odznali príspevky, ktoré možno rozdeliť na dve časti. V prvej dejinno-filozofickej časti odznali tri príspevky: E. Jung-Palczewska (Univerzita Łódź): *Teória Dunska Scota o „potentia absoluta/ordinata Dei ako inšpirácia pre rozvoj matematiky v 14. storočí“ (Duns Szkota teoria „potentia absoluta/ordinata Dei“ inspiracją dla rozwoju matematyki XIV-wiecznej)* a M. Gensler (Univerzita Łódź): *Scotistická filozofia prírody („De tribus principiis naturae“ Antoniego Andrzejawego jako szkotystyczny podręcznik filozofii przyrody)*. Posledný príspevok tejto časti sa niesol v duchu miernej kritiky Scotovho „esencialistického“ chápania metafyziky a akosi nepriamo bol Scotus označený za príčinu úpadku metafyzického pýtania sa. Príspevok predniesol P. Jaroszyński (KUL): *Wpływ Scota na vznik nowożytnej ontologii (Wpływ Szkota na powstanie nowożytnej ontologii)*.

V druhej časti príspevkov sa prednášajúci venovali vydaniam Scotových diel a rozličným knižným či iným písomným svedectvám jeho tvorby a jej vplyvu v Európe a Poľsku: M. Markowski (PAN): *Dejiny scotizmu na stredo- a východoeurópskych univerzitách v stredoveku (Dzieje szkotyizmu na środkowowschodnich uniwersytetach w średniowieczu)*; J. MacMahon OFM (Írsko): *Luke Wading apologét Dunska Scota (Luke Wadding, OFM (1588 – 1657): Zealous Apologist of Duns Scotus)*; L. Nowak (Jagelonská univerzita): *Materiálne dokumenty o recepcii diela Jána Dunska na Krakovskej univerzite (Materialne świadectwa recepcji pism Jana Dunska Szkota w Uniwersytecie Krakowskim)*; R. Soczewka OFMConv.: *Sedem rukopisov z archívu Františkánskej provincie vo Varšave o filozoficko-teologickej náuke Jána Dunska Scota (Siedem rękopisów ze zbioru Archiwum Prowincji Franciszkanów w Warszawie traktujących o doktrynie filozoficzno-teologicznej bł. Jana Dunska Szkota)* a nakoniec R. Prejs OFMCap. (KUL): *Scotizmus vo františkánskom filozoficko-teologickom štúdiu v Poľsku v 18. a 19. storočí (Szkotyizm we franciszkańskich studiach filozoficzno-teologicznych w Polsce w XVIII i XIX wieku)*. Vedeckú konferenciu slávnostne zakončil dekan Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Lubline.

Vedecká konferencia venovaná Jánovi Dunsovi Scotovi bola nielen inšpiratívna a obohacujúca, ale do istej miery poukázala aj na malý paradox. Tento paradox spočíva podľa nás v tom, že tak na Slovensku, ako aj v Čechách je medievalistika rozvíjaná v krajinách strednej a východnej Európy (najmä v Poľsku) málo recipovaná a reflektovaná. Hoci teda pracujeme a žijeme vedľa seba, vieme o sebe veľmi málo. Konferencia z tohto hľadiska splnila svoj cieľ, ktorým je vzájomné spoznanie a nadviazanie kontaktov. Široká odborná i laická verejnosť bude mať možnosť zoznámiť sa s jednotlivými príspevkami v pripravovanom zborníku.

Michal Chabada